

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Opus pulcherrimu[m] de tribus vsitatis christianoru[m]
actibus: oratione videlicet: ieiunio [et] elemosyna**

Guntherus <Parisiensis>

Basilee, 1507

VD16 G 4140

Liber decim[us] de tribus reliq[ui]s petitionibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30791

Luce' 22. Tunc utiq; cū illud impletum fuerit qđ dicit saluator: Ut edatis et bibatis in mensa mea: ut edere ad esuriē/et bibere ad sitim iusticie referatur.

Liber decim^o de tribus reliq; petitionibus.

Quinta petitio de remissioe debitorum: Cap. primum.

Sanctificato igitur nomine patris in nobis: postq; eum nobis vltimo regē asscuium^o: voluntatē eius fieri optauim^o: q̄tidianū panē q̄ in eius seruitio pascemur accepim^o: nulla supesse videbat̄ occasio/cur iam nris vlteri^o molestaret̄ offensis. Nam certe nequissimū est/eū cui^o optimā famam accepis: cui^o te dominio sponte subieceris: volūtatē ei^o fieri postulaueris/et ipse facere pmiseris: a q̄ q̄tidiani victus alimonia ipetraueris: recidiua denuo puocare iniuria. Sed q; nec infās vni^o diei sine pctō viuere pōt sup terrā: et iust^o septies in die cadit et resurget: resurgere aut̄ nō pōt nisi p remissionem pcti: ideo necessario in hac ip̄a ozone subiectū est:

Capitulum secundū.

Adimitte nobis debita nra. Debitorū ī sc̄ptur; diuersa genera repim^o: et ideo de q̄ genere hic agat̄ q̄rē dū ē. Est em̄ debitū ex tractu: debitū ex officio: debitū nature;

debitū iusticie: debitū pietatis: debitū honestat̄: debitū necessitat̄: debitū gr̄e: debitū culpe: Debitū ex tractu est: qđ qđ aliū tenet ad aliqđ dādū vel faciēdū/ex vtriusq; consensu. Hoc genere debiti/ tā deo q̄s hōi sole^o m^o obligari. Deo q̄ppe obligamur: cū sub eius p̄ntia q̄ nusq; deest: et iō nil p̄t ignorare/ p ei^o amore nos aliq̄ daturōs facturos ve pmittim^o. Daturōs q̄dē: quēadmodū fecit Zache^o/qđ dimidiū bonorū suorū se paupib^o daturū pmisit. Facturos aut̄: ut hī qđ vlt^o p̄tinentiā seruare/vlt aliq; ferias ieiunare/vel limina sanctorū visitare/vlt etiā omnino sc̄lo renūciare p̄uatim vlt publice pollicent̄. Hōi aut̄ obligamur: quēadmodū in stipulationib^o fieri soler: cū alio stipulante/alius se daturū aliqđ facturū ve pmittit: s̄ mō: Meui: in calendis ianuarijs centū aureos dare spōdes: Spōdeo: Dab: Dabo. Promittis: Promitto. Quod q̄ inter hoies ex vtriusq; consensu tractū est/ cōtrarioieorū cōsensu dissolui potest. Qđ aut̄ deo pmissū est: si rationabiliter impleri pōt/ de^o nō dimittit/ nisi fiat aliud eq̄ bonum vlt meli^o: cū scriptur; sit in psalmo: Clouere et reddere dño deo v̄ro. Sed neq; vt dimittat ab ip̄o petendū ē: qm̄ h̄cēt nre leuitat̄/ et incōstātie, ip̄m velle habere fauorē. Debitū ex officio est id/ qđ faciendū tenet qđ

De tribus reliquis petitionibus Fo. xliij

per exigentia persone quā gerit. i. qd̄ eū facere oportet s̄m sue persone dignitatē. Officiū em̄ est p̄gru^o act^o persone sc̄dm mores et instituta ciuitat̄. Hui^o debiti varietatē sat̄ copiose determinauit ap̄ls: diuersarū personarū designās officia/ cū dixit: Viri diligite uxores v̄ras: muleres subdite estote v̄tris v̄ris: Filij obedite patrib^o v̄ris: p̄res nolite ad iracundiā puocare filios v̄ros: Serui obedite dñis v̄ris: et vos dñi remittite eis minas: scientes qm̄ vnus est dñs v̄r et illoꝝ. Et alibi idē ap̄lus: Qui p̄est in sollicitudine: q̄ exhortat̄ in exhortādo. Et item: Nemini quicq̄z debeatis/ nisi vbi inuicē diligat̄. Hoc q̄z genere debiti: tam deo q̄z hoī frequenter obligamur. Deo qd̄/ vt ei q̄sq̄ sc̄dm ordinem sue dignitatis debitū reddat obsequium. hoī hō/ vt in ipsos hoīes p̄ q̄litate personarū p̄digna/ dimpleantur officia. Hoc q̄ genus debiti deus qd̄ nec dimittit/ nec vt dimittat rogādus est: ne videat̄ auctoz magne cuiusdā enormitatis/ si sua sibi negari patiat̄: cū saluator in euāgelio dicat: Reddite q̄ sunt dei deo. Sed nec illud a deo petēdū ē/ vt liceat nobis debituz primo denegare officiu: qm̄ h̄ esset eū nob̄ in subuersiōe eq̄ et boui p̄stare. Ex eq̄ si qd̄ et bono descendit/ vt q̄libz primo suo debitū regular̄ p̄ueniēte reddat offici

um. Debitū nature ē id/ qd̄ exigit naturā ieuitabili necessitate: veluti vt om̄e genituz necessario moriat̄. Un̄ et is q̄ iā mortuus est/ nature debituz s̄ exoluuisse. Hoc ergo debito nec deo nec hoī/ s̄ tm̄ nature obligamur: nisi forte idcirco deo dixeris obligatos: qz nature quā ipse/ p̄didit sum^o obnoxij. Quā p̄pter nec hō dimittere p̄t: nec vt dimittat eū rogari necesse ē: De^o aut̄ cui nihil ē impossibile/ dimittere qd̄ possz: s̄ vt dimittat rogari nō debet: qm̄ h̄ esset eū vim facere nature: et sue ordinationi ire p̄riū. Nemo itaqz a deo petere debz vt absoluat̄ a debito naturali. i. vt nō esuriant nō sitiant/ nō lassescant: n̄ deniqz moriant̄: s̄ illō q̄libz obnixē flagitare debet/ vt illa alia patiet̄ et caute excipiat: hāc hō vltimā felicis expectet: Est et aliō debitū nature/ nō tā in necessitate q̄z regularitate p̄sistēs: qd̄ nec de^o dimittit nec hō dimittere p̄t: nec vt dimittat h̄ vel ille rogād^o ē. Hoc aut̄ in duo mēbra distinguit̄. Unū est vt fiat illō qd̄ natura fieri iubet: veluti p̄prie p̄lis educatio: vel q̄ huiusmodi sūt: qd̄ adō naturale ē/ vt om̄e gen^o aiant̄ ad illō teneat̄. Alterū hō ē: vt id qd̄ nature vsus exigit/ naturali etiā ordie fiat: vt ē diuersoz sexuū i eadē natura carnal̄ et ordiata cōmixtio: nō at̄ eiusdē sex^o i eadē natura/ vl̄ diuersoz etiā sexuū i diuersis na

Eph. 5. 7. 6.

Roma. 12.

Roma. 13.

Matth. 22.

Leuit. 20.

turis: quoz vtrūq; adeo detestabile est: vt in veteri testamēto etiā morte corpis puniat: di cente sc̄ptura: Qui coierit cum masculo v̄l etiā cū iunēto morte moriat: lapidib; obruent eū. Debitū iusticie est id qd̄ exigit iusticia. i. qd̄ fm̄ iusticiam fieri oportet: veluti vt cuiq; ius suū tribuas: videlicet deo/ tibi z p̄ximo. Deo/ vt eū colas: tibi/ vt recte viuas: primo/ vt eū tāq; reip̄m diligas. Iusticia tm̄ ē cōstans z p̄petua voluntas/ ius suū cuiq; tribuens. Hoc debitū iusticie deo nō dimittit: nec rogari vult vt dimittat: qm̄ h̄ diuine pro: sus eēt cōtrariū equitati. Si enim deo supplices vt cōcedat tibi v̄l ip̄m cōtemnere v̄l prauē viuere/ v̄l primū non amare: imprudent̄ qd̄ magis: tale qd̄ ab eo petens/ qd̄ si ipse cōcederet/ deo nō esset. S; nec vllus hoīm hoc debitū relaxare p̄t: q̄ppe cū tā ex moralibus legis p̄ceptis/ q̄z ex euāgelio descēdat: in q̄b; nulla p̄t admitti dispensatio. Temporalia q̄z q̄ iure deo debent: vti sūt decime z oblatōes: si solui possunt/ deus nec dimittit/ nec recte rogatur vt dimittat: q̄ppe cū ad salutē solutis p̄tineat ea p̄solui. Que aut̄ hō hoī tēpalia debet ex vtriusq; p̄sensu dimitti p̄t: qm̄ licet cuiq; renunciare iuri suo/ dūmō is q̄ dimittit nō cūueniat aut cogat. Debitū q̄z pietat̄/ qd̄ ē p̄dolere miser/ la

borantib; subuenire: z debitū honestatis/ qd̄ est maiori cedere/ seniorē venerari: z debitum necessitatis in p̄uidētia rerum illaz q̄bus eget vsus: z debitū gratie/ qd̄ est i memoria z recōpensatiōe collati b̄nificij/ in q̄ntū p̄solui p̄t: nec deo dimittit: nec hō dimittit p̄t: nec vt dimittat hic vel ille rogandū est: qd̄ nō eēt aliud nisi nobis in vitium aut culpā p̄bere cōsensum. Sūt itē alia diuersi generis debita/ q̄ in his reb; attendunt q̄ fieri debent: q̄lia sunt virtutum opa: de q̄b; oib; fm̄ p̄dictoz rationē argumentari licet: nullū illoz oīm ad hanc petitionē pertinere. Quapropt̄ qd̄ sit illud debitū qd̄ hac petitione postulat/ vigilans inquirendū est. Videt̄ itaq; nob̄ de debito culpe tm̄ hic agi: qd̄ q̄le sit intuemur. Debitū igit̄ culpe nil aliud esse videt̄ nisi cōtemp̄tū z transgressio alioz d̄bitoz. i. omissio rerū illaz que recte fieri debuerūt. Cū em̄ boni operis debitū minime p̄soluit: cū id qd̄ fieri oportebat negligit: cū illd̄ qd̄ ex cōtractu deo v̄l homini p̄missum est nō reddidit/ dignitas officij nō implet: nature rō nō seruat: regula iusticie nō tenet: pietatis z honestatis aliarūq; virtutū opa nō agunt: collati b̄nificij gratia nō habet: ex hoz omnium cōtemptu p̄nicioso quodā debito grauius obligamur: qd̄ nō aliud q̄ culpa/ vel si ita

malueris petm̄ siue delictū est. Peccatū q̄ppe siue delictū nil aliū esse credit̄/nisi boni qd̄ ad esse v̄l fieri oportebat remotio.

Luce. 7. Hoc est illud debitū qd̄ duobz debitoribz nō habentibz vñ red derent/ euāgelicus ille fenerator dimisit: in parabola quā p̄posuit dñs phariseo. Hoc ergo debitū culpe ex alioz neglectu z trāsgressiōe cōtractū/ nō

Matth. 6. bis a deo postulam⁹ dimitti: cū dicim⁹: Dimitte nobis debita nostra: sicut z nos dimittimus debitoribz nr̄is. Attende conditionē/ formā sponsiōis intellige. Si em̄ culpārū debita nob

Matth. 6. in euangelio dicit: Si em̄ non dimiseritis fratribz v̄ris: nec pater vester celestis dimittet vob peccata vestra. Cauendū etem̄

Matth. 18. dictū inueniat: Serue neqz oē debitū dimisi tibi/ qm̄ rogasti me: nōne q̄ oportuit z temisereri cōserui tui/ sicut z ego tui miserus sum. Huic q̄ntē petitiōi spūs cōsiliū rectissime coaprat: qm̄ p̄siliū optimū est dimittere alijs/ vtz de⁹ tibi dimittat: quē admodū saluator in euāgelio monet ita dicens: Dimitte z di

Luce. 6. mitte vobis. Un̄ z idē saluator beatos p̄dicat eos q̄ p̄secutionē patiunt̄ p̄ iusticiā: qm̄ ip̄oz est regnū celoz. Habent

Matth. 6. ip̄oz est regnū celoz. Habent

em̄ copiosā dimittēdi materiā: ac p̄ hoc dimissis sibi peccatis: regnū celoz qd̄ dimittentibz p̄missum est/ facili cōpēdio possunt adipisci. Sed qz etiā post peccatoz dimissionē nō cessat temptatio: s̄ qm̄qz fortior inualescit: iō dimissis iam peccatis orandū est: nō vtiqz vt ampli⁹ nō temptemur: hoc em̄ homini in carne posito cōtingere nō pōt/ sed ne temptatiōi subcūbamus: z p̄ cōsensum culpe in ipsam introeam⁹. Un̄ z talis sequitur petitiō.

Sexta petitiō:

Que ne nos inducas in tēptationē. Inducit de⁹ i tēptationē: nō inuitum ac reluctantē ad culpā impellēdo: sed ignauo z negligenti/ resistēdi gratiam subtrahendo. Dimis aut̄ p̄batio hoīs/ v̄l est ad p̄bandū/ v̄l ad docēdū/ v̄l ad nocēdū. Que est ad p̄bandū/ v̄l a deo fit/ v̄l a p̄ximo. A deo qd̄: quē admodū temptauit de⁹ abrahā: nō vt q̄lis erat p̄bando agnosceret/ sed vt eū p̄babilē alijs demonstraret. Tale est z illud qd̄ dicit moyses ad filios isrl̄: Temptat vos de⁹ vt sciat/ vt vos ip̄os commoneat/ et alios scire faciat/ vtrū timor ei⁹ in vob sit/ z ambuletis in v̄is eius. Tēptat etiā a p̄ximo ad p̄bandū tribus modis: v̄l vt q̄lis sit ei innorescat/ v̄l ip̄m cōmoneat/ v̄l alijs

Gen. 22.

Deut. 15.

Daniel. 2. ostendat. Primo mō tēptauit nabuchodonosor danielē r sa-
pientes babylonis de formavi-
sionis sue quā si scirēt ei descri-
bere: ex hoc cōficeret etiā posse
4. Regl. 5. interpretari. Secdo mō heliseus
Daniel. 13. giesi/ vt negantē coargueret/
r ad penitentiā puocaret. Ter-
tio daniel duos senes/ quos ip-
sereos sciebat r ipi seipso: vt
etiā alijs reos oñderet. Ad do-
cendū quoq; temptat de^o duo-
bus modis: quēadmodū tem-
ptauit philippū dicens: Unde
Job. 6. emem^o panes vt manducēt hi:
nō q; dubitaret qd faciendum
Ibide^m eēt/ cū scriptū sit: Ipse autē scie-
bat qd esset factur^o: sed vt illis
hac occasiōe suā demonstraret
potentiā: r ipoz ifirmitatē eis añ
oculos poneret: q nō credebāt
eū sine panib; turbā posse refi-
cere. A primo itē tēptat homo
ad docēdū duab; de causis: vl
vt qd scit firmi^o teneat: vel qd
nescit intelligat: quēadmodū
discipul^o a mgro. Ad nocendū
ho nemo a dō tēptat: qm sic ait
Iaco. 1. scriptura: De^o intemptator ma-
loz est: r nemo cū temptat di-
cere debet q; a deo tēptat. Tē-
ptatio igit hois q fit ad nocen-
dū/ vel ab ipō est/ vl a pximo/
vl a diabolo. r a quolibet duo-
bus modis/ in corpe. s. r in ani-
ma: In corpe tēptat hō a seip-
so: vel p carnis cōcupiscentiā:
Abi. 5. quēadmodū scriptū est: Quia
tēptat vnusq; a cōcupiscentiā
sua abstract^o r illect^o: vel p ali-

qd corpis incōmoduz ex q ad
impatiētā cōcitāt. In aia tem-
ptat a seipō: siue p praua desi-
deria: siue p irā: siue p aliquas
hmōi passiōes: magis ex motu
animi q; ex instinctu diaboli ve-
nientes. A primo q; duob; mo-
dis temptat ad nocendū: siue
in lesiōe corpis: siue in ani cō-
mōtione: vt offensus vtrolibet
mō charitatē amittat. A diabo-
lo sifr duob; modis: siue in cor-
pore/ vt iob; quē sarban petijt
vt temptaret/ r percussit eū vlee-
re pessimo a planta pedis vsq;
ad verticē: siue i aia/ vt iudas:
qñ intrāte in eū diabolo/ cepit
de pditione dñi cogitare. Cū q;
perim^o nō induci i tēptatiōz: de
hac triplici temptatiōe q fit ad
nocendū debet intelligi. Nam
de illa que est ad pbādū/ dicit
psalmista: Proba me dñer tē-
pta me. Tēptari se a dño atq; p-
bari p̄cabat: vt vl cedēs tempo-
ratiōi agnita ifirmitate/ fortior
p̄būilitatē resurgeret: vl stans
de virtute sua deo grās ageret:
vel alijs virtutis r cōstātie san-
ciret exemplū. Sz neq; illa tē-
ptatio pximi q fit ad pbandū
depcanda sp aut timēda est: cū
sepe temptatū si mal^o est corri-
gat: si bon^o p̄bet/ r alijs imita-
bilē ostendat. Ad docendū q;
a deo temptari depcandū non
est: qm hoc nil aliud eēt nisi ab
illo nolle doceri: exemplo illoz
qui dicebāt: Recede a nobis /
scientiā viarū tuarū nolimus;

Job. 2.

Job. 13.

Ps. 25

Job. 21.

Sed neque a primo temptari ad docendum sapiens aliquis vel timeret vel desecat: quoniam hoc aliud non esset/nisi contumacia a se doctrinam repellere. Superest igitur de illa sola temptatione que est ad nocendum/ quam patitur quis in corpore vel in anima/ siue a se ipso/ siue a proximo/ siue a diabolo hoc debere intelligi: nec de illa quoque ut non ea patiamur/ sed ne per consensum in ipsam inducamur. Temptationem enim fortiter excipere gloriosum est: temptationi succumbere sedum ac turpe/ et omnino salutem contrarium. Huius petitionis effectus adimplet in nobis per spiritum intellectus: quoniam intellectus de supernis tamen est/ positus in consideratione celestium: quibus quisquis studiosus intendit/ noxias temptationes facile repellit: sicut e contrario qui celestia contemnit/ prauis temptationibus facile succumbit. Com petit huic spiritui et huic petitioni mundicia cordis: quoniam quod mundicia corde est: quanto perspicacius rimatur celestia: tanto amplius temporalium rerum blanda vel aspera temptamenta contemnit. Tamen et huic virtuti visio dei promittitur: quia qui nunc mundi cordis oculo specularit et enigmatically deum contemnit: postmodum plena eius visione gaudebit. Ad quam dei visionem ut tandem libere liceat pervenire: sequitur illa petitio que omnia concludit/ hoc modo:

Septima petitio.

Capitulum quartum.

Sed libera nos a malo: Malum superius in diversas species distinguitur: a quibus omnibus ut liberemur hoc ordine petendum est. Primo quod ne obduremur in peccato: quod malum obdurativum diximus. Secundo ne simus expertes iusticie quod privativum est. Tertio/ ne prava qualitate. id est vitio animae inficiatur/ quod meritorium mortis placuit appellari. Quarto/ ne in malum actum prava mentis qualitas impellatur: quod meritum mortis esse et est et dicitur. Ultimo/ ne divina visio privati penis deputemur eternis: quod verissime mors eterna nominatur. A quo solo liberari et summa est felicitas/ et omnibus votis posset sufficere: sed quia nisi illa precesserint/ istud non sequitur: et illa per ordinem/ et istud principaliter oportet deprecari. Libera nos inquit a malo. Primum a malo indurate obstinationis: secundo/ privationis iusticie: tertio perverse mentis: quarto prave actionis: ad ultimum eterne damnationis. Vides enim quod terra congelata nisi calore solis resoluatur: resoluta nisi per cultum innovetur: innovata nisi semen accipiat: accepto semine nisi si semen producat: nec fructus afferet: nec dire famis repellent incommodum. Simile quoddam in anima reperitur/ quam terre psalmista

Ps. 142. nō incōueniēter assimilat: Aīa
mea inq̄ens sic terra sine aq̄ ti-
bi. Anima igit̄ hoīs q̄ in malo
obdurata est: nisi calore spūssā
eti a frigore neq̄tie sue fuerit re-
laxata: nisi p̄ iusticiā innouata:
nisi virtutū germinib⁹ fecūda:
nec vnq̄ bon⁹ fructificabit ope-
rib⁹: nec famē eternā/ q̄ nō aliō
est q̄ diuine visionis priuatio/
ualebit effugere. Ab his itaq̄
malis p̄ ordinē: penim⁹ liberari:
vt verā possum⁹ adipisci liber-
tate: quā petebat psalmista cū
Ps. 68. diceret: Intēde aīe mee: et libe-
ra eam. Libertas autē alia cor-
poris est/ alia vero anime/ alia
vtriusq̄. Libertas corporis ē:
ius quoddā a natura descen-
dens: quo cuiq̄ licet facere qd̄
vult: excepto eo qd̄ lege v̄l mo-
ribus p̄hibet̄. Hoc iure om̄es
hoīes liberi nascebāt: donec p̄-
cessu t̄pis seruit⁹ introducta ē:
siue ex sacre scripture auctori-
tate: siue de iure gentiū p̄meuā
ducēs originē. Ex sacre scriptu-
re auctoritate: quē admodū le-
gitur noe filium/ filij chanaan
q̄ patris riserat nuditatē/ p̄pe-
tue damnasse seruituti: ita di-
Gen. 9. cens: Maledict⁹ chanaan: ser-
uus seruoꝝ erit fr̄ib⁹ suis. Si-
militer ⁊ isaac esau filium suū/
alteri⁹ filij videlz iacob seruitu-
ti se subiugasse testat̄/ bis ver-
Gen. 27. bis: Dñm tuū illum constitui:
et omnes fratres ei⁹ seruituti
illi⁹ subiugau. De iure quoq̄
gentiū seruitus introducta est:

quia cum prius bello capti om-
nes interficerētur: visum ē hu-
manitati poti⁹ cōuenire aliq̄s
ex eis et min⁹ nocētes vite sua
ri et seruire victorib⁹: et ex eo q̄
vite seruarent/ seruos placuit
appellari. Ex illa autē seruoꝝ
appellatione: tam seruit⁹ q̄ ser-
uire sūptum est. Hoc bonū cor-
poris libertatē scdm forenses
leges tam preciosuz est/ vt esti-
mationē non capiat: tam neces-
sariū/ vt qui eo caret nec caput
habere dicat̄/ s̄ p̄ nullo habē-
dus sit: tam fauorabile/ vt ad
illud obtinendū sufficiat semel
in v̄tre libero fuisse: licz mater
ancilla conceperit: et postmo-
dū manumissa in libertatē/ de-
nuo ante partū in seruitutē re-
ciderit. Quātomagis vera li-
bertas anime et om̄i fauore di-
lectionis amplectēda est: ⁊ om-
nino necessaria: et nullo tempo-
rali precio valet estimari. Cle-
ram autē ideo dixim⁹ liberta-
tem: qm̄ libertas aīe duplex ē:
vna quidem falsa atq̄ pestife-
ra: altera vero salubris et ve-
ra. Falsa anime libertas est: q̄
semetipsam infelix anima diui-
ne seruitutis legib⁹ exemptaz/
in quādā peccandi libertatē
emancipat: ac p̄ hoc miser ho-
mo magis seruus efficit̄. Qui **Job. 8.**
enim facit peccatum seruus est
peccati. Hanc apostol⁹ ad ro-
manos scribēs/ libratē iusticie
vocat: nō qz iustoz est/ sed qz
iusticie legib⁹ ac dño subiacere

De tribus reliquis petitiōib⁹ Fo. xlvij.

Roma. 6. premit. Cū inquit serui effect⁹
pcti liberi fuistis iusticie. Vera
aut libertas anie est: q̄ sibi p̄re-
pta peccandi libertate/ totā se
diuine subijcit seruituti: ac per
hoc plenā ac veram cōsequit li-
bertatē. Seruire em̄ do regna-
re est. Hanc item apl's liberta-
tē peccati noīat: nō quia libere
nos peccare facit: s; qz peccatū

Ubi s. nobis dominari nō patit̄. Nūc
autē inqt̄ liberati a peccato/ ser-
ui aut facti deo: habet̄ fructū
vestrū in sanctificationē / finē

2. Corin. 3. hō vitam eternā. De hac itē di-
ctū est: Ubi spūs dñi ibi liber-
tas. Uides ergo qz libertas iu-
sticie seruit⁹ est peccati: z liber-
tas peccati seruitus iusticie: ac
p hoc seruit⁹ dei q̄ nō aliud est
q̄ iusticia/ verā atq; pfectā cō-
fert homini libertatē. Libertas
anie z corpis est/ cum neq; in
corpis psona p̄ter nostrā volū-
tatē cuiusq; dominio sum⁹ ob-
noxij: nec in aīa prauē cupidī-
tates aut pestifere demonū sug-
gestiōes dñant̄. Et libertatē q̄
dē corpis diuine scripture nusq;̄
ip̄obāt auctoritas: nec tamē
eam tanti facim⁹/ vt tanto stu-
dio saluator optare ac postula-
re p̄ciperet. Uñ z apl's: Seru⁹

1. Corin. 7. inquit vocatus es: ne queras
libertatē. Est tñ cum ip̄am cor-
poris libertatē a deo postulare
licitū est: tunc videlicet cū vlt̄a
prauis catholicis vinculis aut
carcere ceteris ve tormētis affi-
citur: vel ab infidelib; capti z

tenti/ a diuini cultus executio-
ne phibemur. Vera aut liber-
tas aīe omī tempe votis omni-
bus optāda est: videlicet vt in
p̄senti seculo a quattuor p̄mis
maloz generib; in futuro asit̄
ab illo sup̄mo malo/ qd̄ omniū
finis z sūma est/ p̄ dei gratiā li-
beremur. Liberatis igit̄ ab his
quas dixim⁹ maloz pestib;/ da-
ri solet spūs sapientie: z in hac
quidē vita exiliter z varie p̄ ca-
pitu singuloz: vbi nō videmus
nisi p̄ speculū z in enigmate: z
in futura plenissime: cū iā efne
diuitatis gloriā: z celestiū gau-
dia secretoz pleno p̄gnoscem⁹
itutu: vidētes deū facie ad fa-
ciem/ quēadmodū dicit apl's:
Hoc autē differt ab intellectu
sapientia: q̄ intellect⁹ quidem
laborē inquisitionis habet: sapi-
entia hō quiete gaudiū agniti-
onis. Uñ z virt⁹ que huic gra-
tie spūs sancti coaprat̄ pacificū
facit: nō solum a strepitu secu-
larū rerū: sed etiā a labore / si-
ne quo celestia nō possunt intel-
ligi. Cui etiā h̄uti p̄mittit̄ illd̄
qd̄ summū est. i. appellatio fi-
lioz dei/ dicēte dño: Beati pa-
cifici: qm̄ filij dī vocabunt̄. U-
ides fidelē christi doctrinā: que
ab inuocatione patris incipiēs
in appellatiōe filioz dei termin-
nat̄. Quā cupid⁹ erat habendi
frēs: quib; paternā nō quidem
diuideret: sed secū sociaret be-
reditatē. Et qz p̄ naturā plures
qm̄ vn⁹ esse non poterant: per

1. Corin. 13.

Matth. 5

gratiā plurimos facere satage-
bat. Post omnes petitiones/se-
quitur hōm pfirmatiōis. i. amen:
quod idē est ac si diceret: indubi-
tant aut vere: aut etiā sine defe-
ctu. A/ siquidē sine: mene autē
defect⁹ interpretat.

Liber undecim⁹: de
pdictis petitiōib⁹ ordine cōuer-
so: Caplin primū.

Dost illū ordinem quo
saluator orādi formaz
quā tradebat discipul⁹
suis/ p̄ria voce digessit: aliam
quoq; expositionē/ eoz videli-
cet q̄ p̄fatā orationē cōuerso pe-
titionū ordine differendam pu-
tant: p̄missi memores p̄seq̄ stu-
deam⁹. Aiunt em̄ celestē docto-
rem ea q̄ potissima nouerat et
maxime optanda p̄ma posuiss-
se: veluti sacrificatiōē nois: nō
illā quā dixim⁹/ s; aliā q̄ in fu-
tura t̄m̄ vita fieri: et aduentū re-
gni eterni: deinde p̄ media q̄dā
ad ultimā petitiōē puenisse/ q̄
petim⁹ a malo liberari: quod utiq;
put illi accipiunt: p̄mū eē oport-
tet/ ad vitā eternā tendentib⁹.
Uñ et huic quoq; expositioni se-
ptē dona spūs sancti cōuerso or-
dine nitunt applicare: et septē
virtutes quas dñs in euāgelio
cōmemorat: et earū premia tā
ipsis donis q̄ petitiōib⁹ nō in-
diligenter assignant. Dicūt er-
go: Pater noster q̄ es in celis.
Hec q̄dē mutari nō optet/ sed
sub ea quā p̄missim⁹ expositionē

teneant: hoc t̄m̄ adiecto q̄ tam-
hic q̄ ibi: nō solū ad p̄sonā pa-
tris/ verū et ad totā trinitatē: q̄
et ip̄a verissime pater oim̄ est: pe-
titiōes iste dirigant: libera nos
a malo. Mali spēs sicut supra
docuim⁹/ diuerse sunt: a quibus
oib⁹ liberari/ bonū est et iocun-
dū et optabile. Hoc autē in loco
noīe mali p̄ua q̄dam mentis
q̄litas q̄ amor mūdi d̄r̄ intelli-
gi debet: q̄ amor a deo mal⁹ est
ut odiū dei et cōtēptū inducat:
quē admodū scriptū est: Qui Iaco. 4.
cunq; voluerit amic⁹ esse hui⁹
mundi: inimic⁹ dei cōstituetur.
Ab hoc igit malo liberamur p̄
sp̄m timoris: cum hō suoz sibi
p̄sci⁹ maloz incipit cogitare vi-
as suas: et timore gehenne hu-
milis ad deū p̄uersus: volupta-
tib⁹ et pompis seculi sponte re-
nūciat: ac volūtariā amplectit⁹
paupertatē. Que q̄dē sp̄ual⁹ pau-
pertas nō tam in relictōe rerū
tpaliū q̄ in eaz cōtēptu posi-
ta est: eaten⁹ ut in multis fa-
cultates h̄i possit: si eas nullo
amore aut desiderio possideret:
s; ad h̄ t̄m̄ ut in necessitatibus
pauperū et p̄is v̄lib⁹ let⁹ expen-
das. Huic igit sp̄uali paup̄ta-
ti q̄ nō aliud q̄ virtus humili-
tatis est: regnū celoz p̄mittit/
dicente dño: Beati paupes sp̄i matth. 5.
ritu: quā ip̄oz est regnū celozū.
Nec dixit ip̄oz erit: s; ip̄oz est:
ut q̄ sponte p̄ deo paup̄ant: iā
se ditissimos et regni celoz pos-
sellores aḡscāt. Et ne nos idu-